

Ta ju veel wana lõugu mees, läib ifka pool kubu õlga saabastes ja teine pool kubu wõhib saapa säärest wälja. Teenis teine muiste ka kroonut ja seisnud siis ses polgus, kus utstamisel mitte paremat ja pahemat läit ei õdigatud, waid see n a ja s a l o o m a. Eesti ühes saapa sääres oli meestel beinatori (seena), teises õletunust (salooma), ning seda jalga siis tõsteti, mida utstaja seena wõi salooma hüüdis. Praegu on ta wägew mees ja kuulus üle libelkonna.

Neh, neh, nii ta on, no siis juba teate, kes see Saare Mats on. Aga seda lugu teie temast ei tea, mis ma teile tahan kõnelda.

„No ei wist tea, eks pajatage peale, ehk saab natuke naerda, see oleks praegusel kurwal kuival ajal wa watsale üsna terwiseks.“

Tuttaw on ju teil küllalt, et Mats mitte meie libelkonna mees täieste pole, waid ta tuli — mis seda nüüd wõib olla — nob, enne Kadrina päewa laata sai just katkõmmend üks aastat, ma mäletan seda wäga selgeste, minu noorem tütar Maret oli sell ajal alles imeja laps ja wana karja Muri hammustas ta kätt. Mats juhtus parajaste muul külaliseks olema, ta oli päewa loks enne seda külasse tulnud, ning et ta oma isa käest pisut oli õppinud haawu arstima, siis wõttis ta ka minu Maretit kätte oma tohterdada; peerubalsami wõi mis ta sinna peale pani ja lõssi sai terweks, aga arm praegu alles pisut tunda.

Meie saime pea õige tubliks tuttawaks, ega wa Mats laita meest pole, kuid mõnikord nii natuke imelik ja oma ette, nagu sõhårdust inimest ka ifka maailmas leitakse. Ring sell ajal ta ka kõneles kuda ta oma noores põlwees isa juures külas üles kaswanud ning kuda see tulnud, et ta wiimati nõuiks wõtnud niipea kui wõimalik oma wallast wälja minna ja ei kunagi enam sinna oma jalga pida, mis ta ka sõna sõnalt siamaale pidanud ja lootuse järele fenni peab kui Liwa Hannus ta wa wana poisi oma tütrid waatama wiib.

Matsil oli kaunike wali isa olnud, wennaste koguduse liige ning Saare talu peremees nagu poeg praegu meie

wallas Saare peremees on. Wana Saare Mats oli poja maast madalast saadil õige karmi walitjuse all pidoand. Si ta tohtinud asjata kunagi pereõueski wälja minna. Üksil poeg ta oli, ning üsinda kaswas ta ka kui suust tatusel. Kui teised poisid pühawäiwiti külatanawas kurni lõiwad ning ratast wiskaswad ehk ka wabete wabel külaküdrufutega liige all setast lõiwad, siis pidi Mats waene mehike kodu istuma, ei lubatud ka, et ta läbi õue wärawagi teiste nalja pealt waataks.

Tõõle aga wõttis isa ta igale poole aegjaste kaasa, õpetas poisi wiisi pärast aastama, loogu wõtma, seikama, niitma ja kändma; kaheteistkümnne aastaga oli Mats ju päris teumees walmis. Kõik tööd ta mõistis ja tugewust oli ka, aga keha poolest oli ta alles tibatilluke, muud kui suured jalad ja käed need olinud tal jündimisest saadil. Oli veel sell ajal Eesti maal liibe teurjus, poiss saodeti ka sagedaste mõisa, egiotsa tüdrukku asemel korrapäimi tegema. Siin pandi teine wainude hulka. No seda naeru, nalja ja imet, mis need wäikese Matsiga ei teinud. Millalgi ei polnud ta teistega, ei tüdrukutega ega poistega koos olnud, ei mõistnud naermist ja nokkimist niisamati naermise ja nokkimisega wastata ja teistel õelatel seda suurem himu waele poisi kallal haufuda ja teist pilgata ja tõmmata.

Egiotsa pois kannatas wõiselt kõik tembutused, suud polnud talle pähä loodud — see ei tähenda muidugi mitte, et ta päriseste ilma suuta oli, wõi et suu tal kõhus wõi jala talle all oli, waid et tall mitte kõne ja wastahaukumise andi polnud — nii oli siis teistel seda kergem temaga mängida. Aga aegamööda harjus Mats ruskast suu asemel pruukima, ning mis sest wälja tuli, sellest pajotame pärast, mesmalt joomes lõnks õllewirret. Tegin teist ka Jõulu tarwis, no olin unustanud umalad panemata, nüüd magus pime nagu mahl. Katsun nüüd waati tühjaks saada, siis teen toreda pühade õlle. No jooge, jooge! Maret too veel fannu täis waruks walmis!

So, nüüd las jutt sorab edasi!

See küll, Mats hakkas hooliga ruskat suu asemel tar-